

A low-angle, upward-looking photograph of several modern skyscrapers. The buildings are constructed with glass and steel, with some featuring curved facades. The sky is a clear, pale blue. The perspective creates a sense of height and architectural grandeur.

Financieel verslag Jaarrekening 2018

Inhoudsopgave jaarrekening

Toelichting op het financiële jaar	37
Geconsolideerde balans per 31 december 2018	38
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2018	39
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2018	40
Toelichting behorende bij de geconsolideerde jaarrekening 2018	41
Toelichting op de geconsolideerde balans	45
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	52
Vennootschappelijke jaarrekening per 31 december 2018	56
Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening	57
Overige gegevens	60
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	62
Vijf jaren Jaarbeurs Holding	64

Toelichting op het financiële jaar

Huis financieel op orde

In 2017 is na een reeks van verliesjaren het tij gekeerd. Deze positieve ontwikkeling heeft zich in 2018 voortgezet. De omzet is genormaliseerd 7,5% gestegen naar € 124,4 miljoen. Meerdere oorzaken zijn aanwijsbaar. In Nederland hebben beide commerciële business units een groei gerealiseerd. In China zijn de bestaande titels gegroeid en is er geïnvesteerd in nieuwe titels. Door daarnaast gefocust te blijven op de kosten is ook de winstgevendheid verbeterd. De balans is solide.

Ambitie

De verbetering van de winstgevendheid is belangrijk gezien de ambitie die voorligt. De komende jaren is er veel geld nodig voor het transformeren naar de Nieuwe Jaarbeurs. Een staat van dienst rondom het verdienmodel en een gezonde balans is een uitgangspunt en voorwaarde om deze plannen te verwezenlijken en extern kapitaal aan te kunnen trekken.

Dat het huis financieel weer op orde is geeft vertrouwen. De kansen die geïdentificeerd zijn en voorliggen, sterken ons om in 2019 de versnelling in te zetten. Omzet groei, het in de hand houden van de kosten en het zorgvuldig afwegen van operationele investeringen past hierbij. Uiteraard gaan wij wel voort in de vernieuwing rondom IT en de verdere uitwerking van het Masterplan.

Operationele resultaten

De omzet van de activiteiten is gestegen naar € 124,4 miljoen in 2018. Dit is een stijging van 7,5% ten opzichte van de kernactiviteiten van 2017 (€ 115,7 miljoen). Wederom wordt 70% van de omzet gegenereerd door vakbeurzen en consumentenbeurzen. Overigens op bijna alle activiteiten is de groei in omzet zichtbaar.

Het bedrijfsresultaat is ten opzichte van 2017 gestegen en in 2018 geëindigd op €13,3 miljoen. Dit laat zich vertalen in een

genormaliseerde EBITDA* marge van 20,4% oftewel € 25,3 miljoen. Dit is een mooie stijging ten opzichte van 2017, waar het bedrijfsresultaat uitkwam op € 6,9 miljoen met een genormaliseerd EBITDA van € 21,0 miljoen, een marge van 18,1%.

* De eenmalige items in 2018 betreft een eenmalige waardevermindering van de (im) materiële vaste activa van € 1,3 miljoen. Daarnaast is een toevoeging gedaan aan de reorganisatievoorziening van € 1,4 miljoen en is er een voorziening getroffen van € 0,3 miljoen voor kosten die gemaakt moeten worden als gevolg van afspraken uit de grondruil overeenkomst van 2016.

De verbetering van het operationele resultaat kent een combinatie van oorzaken. Veruit de voornaamste oorzaak is de stijging van de omzet met € 8,6 miljoen. Door een beperkte stijging in de directe kosten, leidt dit tot een stijging van de bruto marge met € 6,5 miljoen. Ruim 90% van de stijging van het operationele resultaat wordt hiermee verklaard.

Het gemiddeld aantal medewerkers in 2018 is gedaald met 17 FTE. In Nederland is dit een daling van 48 FTE, waarbij gecorrigeerd voor de nul-uren contracten in de catering, de daling 26 FTE bedraagt. Internationaal is het aantal medewerkers gestegen met 31 FTE.

Direct gerelateerd aan de daling van het personeelsbestand in Nederland is de stijging van de kosten 'personeel niet in loondienst' met € 1,2 miljoen. De rest van de bedrijfskosten zijn vergelijkbaar met 2017.

Het groepsvermogen is gestegen met € 8,4 miljoen en geëindigd op 142 miljoen. De solvabiliteit is 65,2%. Jaarbeurs heeft geen bancaire financiering en heeft uitsluitend de beschikking over een beperkte kredietfaciliteit van € 3,5 miljoen, waar in 2018 geen gebruik van is gemaakt.

De kasstroom uit operationele activiteiten is € 32,7 miljoen. Dit is substantieel meer dan in 2017 (€ 7,3 miljoen). Een hoger bedrijfsresultaat en een positieve bijdrage van het werkkapitaal aan deze kasstroom, verklaren het merendeel. Overigens is de werkkapitaal bijdrage gerelateerd aan de beurscyclus en altijd positief in de even jaren en vice versa in de oneven jaren. Rondom de investeringen worden zorgvuldige afwegingen gemaakt. In materiële vaste activa is € 2,8 miljoen geïnvesteerd ten opzichte van € 4,7 miljoen het jaar ervoor. In 2019 wordt een stijging van de investeringsuitgaven voorzien, met name als gevolg van de aanschaf van Ungerboeck (het nieuwe IT systeem), de investeringen in de expeditiebrug en de investeringen in de voorbereidingen van de nieuwbouwplannen.

Voor een uitgebreide toelichting op de financiële cijfers wordt verwezen naar de jaarrekening.

Geconsolideerde balans per 31 december 2018

(vóór voorstel resultaatbestemming)

Bedragen x € 1.000

		2018		2017	
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	1	4.817		6.083	
Materiële vaste activa	2	88.298		96.027	
Financiële vaste activa	3	7.498		10.583	
			100.613		112.693
Vlottende activa					
Vorraden		434		392	
Vorderingen	4	30.071		28.018	
Liquide middelen	5	86.583		55.900	
			117.088		84.310
Totale activa			217.701		197.003
Groepsvermogen					
Geplaatst en gestort kapitaal		459		459	
Agio reserve		35.774		35.774	
Wettelijke reserves		2.256		3.011	
Overige reserves		93.116		89.714	
Onverdeeld resultaat		7.635		2.664	
Eigen vermogen	6		139.240		131.622
Minderheidsbelang derden	7		2.793		2.021
			142.033		133.643
Voorzieningen	8		5.469		7.004
Kortlopende schulden	9		70.199		56.356
Totale passiva			217.701		197.003

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2018

Bedragen x € 1.000

			2018	2017
Netto-omzet				
Netto-omzet	10	124.381	115.746	
Overige opbrengsten	11	2.387	503	
Som der bedrijfsopbrengsten			126.768	116.249
Kosten				
Kosten diensten van derden, en overige externe kosten		47.706	46.028	
Lonen en salarissen		23.244	22.788	
Sociale lasten		4.038	3.982	
Pensioenlasten		1.564	1.655	
Overige bedrijfskosten	12	28.846	28.425	
	13	24.226	21.216	
Afschrijvingen immateriële vaste activa		1.739	1.669	
Afschrijvingen materiële vaste activa		9.651	10.433	
Waardeverminderingen immateriële vaste activa		459	-	
Waardeverminderingen materiële vaste activa		852	1.570	
	14	12.701	13.672	
Som der bedrijfslasten			113.479	109.341
Bedrijfsresultaat (EBIT)			13.289	6.908
Financiële baten en lasten	15		518	106
Resultaat voor belastingen			13.807	7.014
Belastingen	16		-4.115	-2.538
Resultaat na belastingen			9.692	4.476
Minderheidsbelang derden	17		-2.057	-1.812
Nettoresultaat			7.635	2.664

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2018

Bedragen x € 1.000

	2018		2017	
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		13.289		6.908
Afschrijvingen en waardeverminderingen imm. vaste activa	2.198		1.669	
Afschrijvingen en waardeverminderingen mat. vaste activa	10.503		12.003	
Dividend minderheidsbelang derden	-1.972		-1.284	
Mutaties in voorzieningen	626		-3.742	
		11.355		8.646
Mutaties in voorraden en vorderingen	-3.425		-1.407	
Mutaties in kortlopende schulden	12.320		-5.815	
		8.895		-7.222
Rentebaten	1.052		767	
Rentelasten	-		-7	
Overige financiële baten en lasten	-534		-786	
Betaalde belastingen op resultaat	-1.390		-963	
		-872		-989
Totale kasstroom uit operationele activiteiten		32.667		7.343
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings en desinvesteringen in:				
Immateriële vaste activa	-933		-925	
Materiële vaste activa	-2.807		-4.726	
Financiële vaste activa	1.756		107	
Totale kasstroom uit investeringsactiviteiten		-1.984		-5.544
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aflossingen langlopende schulden	-		-	
Koersverschillen groepsmaatschappijen	-		-	
Totale kasstroom uit financieringsactiviteiten		-		-
Mutatie in liquide middelen				
		30.683		1.799
Liquide middelen aan het begin van het jaar		55.900		54.101
Liquide middelen aan het eind van het jaar		86.583		55.900

Toelichting behorende bij de geconsolideerde jaarrekening 2018

Algemeen

Relatie met moedermaatschappij en voornaamste activiteiten

De geconsolideerde jaarrekening van Jaarbeurs omvat Jaarbeurs Holding B.V., statutair gevestigd te Utrecht en kantoorhoudende te Jaarbeursplein 3521 AL Utrecht, en haar 100% dochteronderneming Jaarbeurs Vastgoed B.V. met haar dochterondernemingen. De Stichting Koninklijke Nederlandse Jaarbeurs oefent geen bedrijf uit en is houdster van alle aandelen Jaarbeurs Holding B.V.

De onderneming is een holdingmaatschappij. De voornaamste activiteiten van de groep bestaan uit de organisatie van beurzen en evenementen, uit het exploiteren van het Congres- en Vergadercentrum, het stichten en exploiteren van de voor de organisatie van beurzen en evenementen benodigde infrastructuur en facilitaire diensten, en het verzorgen van cateringactiviteiten.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Stelselwijziging

Vooruitlopend op de wijziging van Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving per 1 januari 2019

heeft Jaarbeurs in 2018 een stelselwijziging doorgevoerd. Deze stelselwijziging heeft gevolgen voor de verwerking van de onderhoudskosten in de jaarrekening. Jaarbeurs kiest ervoor deze wijziging prospectief te verwerken. Vanaf boekjaar 2018 worden alle kosten die samenhangen met groot onderhoud geactiveerd. Voorheen werden deze kosten als last in de winst en verliesrekening verantwoord.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Vergelijkende cijfers

De cijfers over 2017 zijn indien nodig geherrubriceerd teneinde een juiste vergelijking met 2018 mogelijk te maken.

Toepassing van artikel 402 Boek 2 BW

De financiële gegevens van de onderneming zijn in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt. Daarom vermeldt de enkelvoudige winst- en verliesrekening conform artikel 402 Boek 2 BW slechts het aandeel in het resultaat van vennootschappen waarin wordt deelgenomen na belastingen en het overige resultaat na belastingen.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de onderneming en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat.

Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarin op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend, betrokken.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gemaakte winsten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Groepsmaatschappijen en deelnemingen

Een overzicht van de belangrijkste in de consolidatie meegenomen groepsmaatschappijen en deelnemingen staat op pagina 60.

Grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta

Transacties luidend in vreemde valuta worden in de betreffende functionele valuta van de groepsmaatschappijen omgerekend tegen de geldende wisselkoers per de transactiedatum. In vreemde valuta luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Niet monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen historische kostprijs worden opgenomen, worden in euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoersen per de transactiedatum. De bij omrekening optredende valutakoersverschillen worden als last in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Bedrijfsuitoefening in het buitenland

De activa en verplichtingen van bedrijfsuitoefening in het buitenland, met inbegrip van goodwill en bij consolidatie ontstane reële waarde correcties, worden in euro's omgerekend tegen de geldende koers per verslagdatum. De opbrengsten en kosten van buitenlandse activiteiten worden in euro's omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoers van het verslagjaar.

Valuta omrekeningsverschillen worden verwerkt in de reserve omrekeningsverschillen. Als een buitenlandse activiteit geheel of gedeeltelijk wordt verkocht, wordt het betreffende bedrag uit de reserve omrekeningsverschillen overgeboekt naar de winst- en verliesrekening.

Afdekking van de netto-investering in buitenlandse activiteiten

Valuta koersverschillen die optreden bij de omrekening van een financiële verplichting die wordt aangemerkt als afdekking van de netto-investering in een buitenlandse activiteit, worden direct in het eigen vermogen verwerkt – in de reserve omrekeningsverschillen – voor zover de afdekking effectief is. Het niet effectieve deel wordt als last in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Grondslagen voor financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd. De onderneming maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Financiële instrumenten die deel uitmaken van een handelsportefeuille

Financiële instrumenten (activa en verplichtingen) die worden aangehouden voor handelsdoeleinden worden gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de winst- en verliesrekening.

In de eerste periode van waardering worden toerekenbare transactiekosten als last in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen die geen deel uitmaken van een handelsportefeuille worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve rentemethode.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Deze worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs o.b.v. de effectieve rentemethode. De aflossingsverplichtingen van de langlopende schulden voor het komend jaar worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een

verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de waardebepaling.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond in duizendtal.

Immateriële vaste activa

Aangekochte beurstitels worden opgenomen tegen de aanschafwaarde verminderd met de lineair berekende afschrijvingen welke zijn gebaseerd op de economische levensduur. Deze bedraagt voor beurstitels maximaal 20 jaar. Goodwill wordt bepaald als het positieve verschil tussen de verkrijgingprijs van de deelnemingen en het belang van de groep in de netto reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en de ‘voorwaardelijke’ verplichtingen van de overgenomen partij, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Goodwill betaald bij de acquisitie van buitenlandse groeps-maatschappijen en deelnemingen wordt omgerekend tegen de koers op de transactiedatum. De geactiveerde goodwill wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur, met een maximum van 10 jaar.

Software wordt gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld. Voor de kosten van onderzoek en ontwikkeling wordt een wettelijke reserve gevormd ter hoogte van het geactiveerde bedrag.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa waaronder geactiveerde erfpacht worden gewaardeerd tegen

aanschafwaarde onder aftrek van subsidies, verminderd met lineaire afschrijvingen overeenkomstig de geschatte economische levensduur. Werken in aanbouw worden gewaardeerd tegen kostprijs. Indien sprake is van duurzame waardevermindering worden de materiële vaste activa geherwaardeerd.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatie methode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de onderneming gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de onderneming garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair gevormd ten laste van de vorderingen op deze deelneming en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de onderneming ten behoeve van deze deelneming.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of duurzaam lagere bedrijfswaarde.

Leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs o.b.v. de effectieve rentemethode onder aftrek van noodzakelijk geachte

waardeverminderingen. Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld.

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen in het hoofdstuk “Financiële instrumenten”.

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van het actief.

Voorraden

De voorraden betreffen voornamelijk food & beverage producten en de waardering ervan geschiedt op basis van de fifo-methode (first in first out), voor zover nodig onder aftrek van een voorziening voor incurantheid.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven in het hoofdstuk ‘Financiële instrumenten’.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigen vermogen instrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering van het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst.

Minderheidsbelang derden

Het minderheidsbelang derden wordt gewaardeerd op het aandeel van derden in de nettovermogenswaarde, zoveel mogelijk bepaald overeenkomstig de waarderingsgrondslagen van de onderneming.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- dat het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

De voorziening voor reorganisatie dient voor de financiële gevolgen van de aanpassing van de organisatie die leidt tot een vermindering van het

aantal arbeidsplaatsen. De kosten van daarmee gepaard gaande advies- en begeleidingskosten worden ook in de voorziening opgenomen.

Langlopende en kortlopende schulden

Deze zijn toegelicht in het hoofdstuk "Financiële instrumenten".

Netto-omzet en bedrijfslasten

De netto-omzet wordt bepaald op basis van de gefactureerde omzet (exclusief belastingen) onder aftrek van kortingen. De netto-omzet wordt verantwoord in het jaar dat de leveringen plaatsvinden. De kosten diensten van derden, materialen en overige externe kosten worden ten laste van het resultaat gebracht in het jaar waarin de daarmee verband houdende opbrengst is verantwoord.

De overige opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen en diensten zijn overgedragen aan de koper.

Personeelsbeloningen / pensioenen

De in de verslagperiode te verwerken pensioenlast is gelijk aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden lineair berekend over de aanschafwaarde over de verwachte economische levensduur. Op terreinen en activa in aanbouw wordt niet afgeschreven. De belangrijkste afschrijvingspercentages zijn:

Voor materiële vaste activa:

- Gebouwen: 3,33%
- Machines, installaties en inventaris: tussen 5% en 20%
- ICT-middelen: 20%
- Transportmiddelen: 20%

Voor immateriële vaste activa:

- Beurstitels: tussen 5% en 33,33%
- Goodwill: 10%
- Software: 20%
- Overige immateriële vaste activa: tussen 10% en 20%

Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet geconsolideerde deelnemingen en tussen de niet geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het moment van verwerving respectievelijk tot het moment van afstoting

verwerkt in het resultaat van de groep.

Belastingen

De vennootschapsbelasting wordt berekend over het resultaat volgens de jaarrekening, gecorrigeerd voor permanente verschillen.

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Voor latente belastingen wordt een voorziening getroffen voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten.

Er wordt uitsluitend een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van het tijdelijke

verschil kunnen worden aangewend. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het overzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. De effecten kunnen worden beschouwd als zeer liquide beleggingen.

Kasstromen in vreemde valuta's worden omgerekend tegen een gemiddelde koers. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

Winstbelastingen, ontvangen interest en dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Bedragen x € 1.000

1. Immateriële vaste activa	Beurs titels	Goodwill	Software	Overige	Totaal 2018	Totaal 2017
Stand per 1 januari						
Aanschaffingswaarde	31.136	3.545	8.234	500	43.415	42.521
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-28.940	-3.545	-4.347	-500	-37.332	-35.676
Boekwaarde per 1 januari	2.196	-	3.887	-	6.083	6.845
Verloop in het boekjaar						
Boekwaarde per 1 januari	2.196	-	3.887	-	6.083	6.845
Investeringen	-	804	129	-	933	925
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	-549	-26	-1.164	-	-1.739	-1.669
Terugboeking cumulatieve afschrijving wegens desinvestering	-	-	-	-	-	-
Waardeverminderingen	-	-459	-	-	-459	-
Overige mutaties	-	4	-5	-	-1	-18
Boekwaarde per 31 december	1.647	323	2.847	-	4.817	6.083
Stand per 31 december						
Aanschaffingswaarde	31.136	4.353	8.356	500	44.345	43.415
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-29.489	-4.030	-5.509	-500	-39.528	-37.332
Boekwaarde per 31 december	1.647	323	2.847	-	4.817	6.083

De resterende waarde van de beurstitels betreft internationale activiteiten en wordt in 5 jaar afgeschreven.

Goodwill wordt in 10 jaar afgeschreven. Deze afschrijvingstermijn is bepaald op basis van verwachte toekomstige rendementen en een inschatting van de zekerheid hiervan.

Voor een bedrag van € 2,2 mln. aan software is volledig afgeschreven. De betreffende software is nog in gebruik en derhalve niet gedesinvesteerd.

2. Materiële vaste activa	Gebouwen en terreinen	In uitvoering	Machines, installaties en inventaris	Ict middelen	Transport middelen	Totaal 2018	Totaal 2017
Stand per 1 januari							
Aanschaffingswaarde	246.577	917	22.414	9.237	429	279.574	277.712
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-157.589	-	-18.561	-7.024	-373	-183.547	-174.382
Boekwaarde per 1 januari	88.988	917	3.853	2.213	56	96.027	103.330
Verloop in het boekjaar							
Boekwaarde per 1 januari	88.988	917	3.853	2.213	56	96.027	103.330
Investeringen	898	1.031	397	391	96	2.813	5.103
Desinvesteringen	-1.088	-100	-5	-28	-183	-1.404	-3.215
Gereedgekomen	476	-568	92	-	-	-	-
Afschrijvingen	-7.355	-	-1.343	-936	-17	-9.651	-10.433
Terugboeking cumulatieve afschrijving wegens desinvestering	1.088	100	5	28	177	1.398	2.838
Waardeverminderingen	-747	-100	-3	-2	-	-852	-1.570
Overige mutaties	-	-	-24	-	-9	-33	-26
Boekwaarde per 31 december	82.260	1.280	2.972	1.666	120	88.298	96.027
Stand per 31 december							
Aanschaffingswaarde	246.863	1.280	22.865	9.598	331	280.937	279.574
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-164.603	-	-19.893	-7.932	-211	-192.639	-183.547
Boekwaarde per 31 december	82.260	1.280	2.972	1.666	120	88.298	96.027

De boekwaarde van de gebouwen en terreinen is als volgt te specificeren:

	2018	2017
Terreinen	29.600	29.600
Expositiegebouwen	50.736	56.669
Parkeervoorzieningen	280	563
Overige gebouwen en bouwkundige voorzieningen	1.644	2.156
	82.260	88.988

In 2016 is er een grondruilovereenkomst met de gemeente Utrecht gesloten. De grondruil bestond uit twee delen. De gemeente heeft aan Jaarbeurs de gronden waar de toekomstige activiteiten plaatsvinden (westelijk deel) in eeuwigdurende erfpacht gegeven.

De gemeente heeft van Jaarbeurs hal 1, parkeerplaatsen (het oostelijk deel van het

terrein) en gronden grenzend aan de van Zijstweg in eigendom verworven. Jaarbeurs heeft tot 1 januari 2023 het gebruiksrecht van deze terreinen. Hierna kan de gemeente dit gebied ontwikkelen.

Onder de desinvesteringen gebouwen en terreinen is begrepen in het verleden geactiveerde advieskosten inzake

brandveiligheid (€ 0,3 mln.), brandwerende voorzieningen 4e etage Trade Mart (€ 0,2 mln.) en ontwikkelingskosten inzake de bouw van restaurant Speys (€ 0,4 mln.).

De waardevermindering gebouwen en terreinen bestaan uit advieskosten inzake brandveiligheid (€ 0,2 mln.), brandwerende voorzieningen 4e etage Trade Mart (€ 0,2 mln.)

en ontwikkelingskosten inzake de bouw van restaurant Speys (€ 0,3 mln.). Vrijwel alle expositiegebouwen staan op in erfpacht verkregen grond. De looptijd van de erfpachtcontracten is deels eeuwigdurend en deels tot 2070 (Beatrixgebouw).

Per balansdatum is er voor € 0,7 mln. aan activa in bestelling.

3. Financiële vaste activa

	Deelnemingen	Latente belastingen	Overige vorderingen	Totaal 2018	Totaal 2017
Stand per 1 januari	3	6.630	3.950	10.583	10.248
Investeringen	-	76	-	76	342
Desinvesteringen	-3	-2.108	-1.050	-3.161	-7
Stand per 31 december	0	4.598	2.900	7.498	10.583

De latente belastingen hebben voornamelijk betrekking op een fiscaal afwijkende waardering van de materiële vaste activa. Ze hebben een overwegend langlopend karakter.

Het saldo per 31 december 2018 van de overige vorderingen betreft een langlopende vordering op de gemeente Utrecht (€ 2,3 mln.) uit hoofde van de grondruilovereenkomst uit 2016 alsmede een in 2012 verstrekte lening aan het Helen Dowling Instituut (€ 0,6 mln.) ter

medefinanciering van zijn maatschappelijke activiteiten. In 2018 zijn nieuwe afspraken gemaakt met het Helen Dowling Instituut, waarin is bepaald dat de lening in 30 jaar wordt afgelost en dat de rentevergoeding vanaf 2018 1% per jaar bedraagt.

4. Vorderingen	2018	2017
Handelsdebiteuren	17.281	17.392
Vooruitbetaalde kosten	8.385	7.154
Vennootschapsbelasting	105	1.435
Overige belastingen	-	106
Overige vorderingen	4.300	1.931
	30.071	28.018

Het merendeel van de vorderingen vervalt binnen 1 jaar. De hoogte van de voorziening voor mogelijke oninbaarheid van handelsdebiteuren is thans € 1,2 mln. (2017: € 1,4 mln.). Deze voorziening is verantwoord onder de handelsdebiteuren.

De vooruitbetaalde kosten hebben met name betrekking op beurzen en activiteiten welke na 31 december worden gehouden alsmede met vooruitbetaalde huur voor de parkeerterreinen P1 en P3 welke in het kader van de grondruilovereenkomst eigendom van de

gemeente zijn geworden. Een bedrag van € 1,5 mln. aan vooruitbetaalde kosten heeft betrekking op een periode > 1 jaar.

De stijging van de overige vorderingen wordt met name veroorzaakt doordat van de onder de

financiële vast activa genoemde langlopende vordering op de gemeente Utrecht een bedrag van € 1,0 mln. is onderbracht onder de kortlopende vorderingen.

5. Liquide middelen

De liquide middelen bestaan voor € 41,0 mln. (2017: € 32,5 mln.) uit deposito's met termijnen variërend van 1 tot 6 maanden, waarvan € 15,5 mln. ter vrije beschikking staat.

6. Eigen vermogen	2018	2017
Stand per 1 januari	131.622	129.085
Nettoresultaat	7.635	2.664
Koersverschillen groepsmaatschappijen	-17	-127
Totaal resultaat	7.618	2.537
Stand per 31 december	139.240	131.622

7. Minderheidsbelang derden	2018	2017
Stand per 1 januari	2.021	1.440
Uitgekeerd dividend	-1.972	-1.284
Resultaat boekjaar	2.057	1.812
Koersverschillen	-16	-50
Investerings	703	103
Stand per 31 december	2.793	2.021

Het minderheidsbelang derden bestaat ultimo 2018 met name uit het minderheidsbelang van 30% in VNU Exhibtions Asia Ltd.

8. Voorzieningen	Reorganisatie voorziening	Latente belastingen	Overige voorzieningen	Totaal 2018	Totaal 2017
Stand per 1 januari	1.040	2.161	3.803	7.004	10.699
Toevoeging	1.382	-	394	1.776	502
Onttrekking	-1.040	-2.161	-110	-3.311	-4.197
Stand per 31 december	1.382	-	4.087	5.469	7.004

De reorganisatievoorziening per 31 december 2018 betreft verplichtingen uit hoofde van een doorgevoerde reorganisatie en is inclusief advies- en begeleidingskosten.

In de overige voorzieningen zijn o.a. opgenomen een voorziening voor milieu-aanpassingen (€ 1,9 mln.), een voorziening voor asbestsaneringswerkzaamheden (€ 0,9 mln.)

en een voorziening voor het verwijderen van rioolbuizen (€ 0,6 mln.). De voorzieningen hebben deels een kortlopend maar overwegend een langlopend karakter.

9. Kortlopende schulden

	2018	2017
Vooruitgefactureerde opbrengsten	48.028	34.443
Handelscrediteuren	7.214	9.207
Vennootschapsbelasting	2.806	1.283
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen	6.341	4.209
Pensioenfondsen	71	86
Overige schulden	5.739	7.128
	70.199	56.356

De maximale kredietfaciliteit bij kredietinstellingen bedraagt € 3,5 mln. (2017: € 3,5 mln.).

De vooruitgefactureerde opbrengsten hebben betrekking op beurzen en activiteiten welke na 31 december worden gehouden. De toename t.o.v. 2017 wordt veroorzaakt door de beurzencyclus en door uitbreiding van de activiteiten in China.

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Financiële instrumenten

Algemeen

De onderneming maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de onderneming blootstelt aan marktrisico (inclusief valutarisico en prijsrisico), kredietrisico en liquiditeitsrisico. De met deze financiële instrumenten verbonden risico's en het beleid om deze risico's te beperken zijn hieronder toegelicht.

Kredietrisico

Het mogelijke kredietrisico ten aanzien van vorderingen in financiële vaste activa en handels- en overige vorderingen wordt voortdurend bewaakt. Indien nodig wordt een voorziening genomen. Per einde boekjaar is er

geen belangrijke concentratie van kredietrisico aanwezig en is de benodigde voorziening gering.

Renterisico

Omdat er geen noemenswaardige opgenomen leningen zijn is er geen renterisico. Ook niet met betrekking tot de beschikbare liquiditeiten omdat deze tegen een risicoloze rentevergoeding bij kredietwaardige banken worden weggezet.

Valutarisico

Als gevolg van de internationale activiteiten loopt de onderneming, uit hoofde van de in de balans opgenomen vorderingen en schulden op buitenlandse ondernemingen en toekomstige transacties, valutarisico met betrekking tot de Chinese Renminbi. Het beleid van de onderneming

is, gezien de geringe omvang van de buitenlandse activiteiten en het merendeels herinvesteren van de beschikbare liquiditeiten in de landen zelf, om geen van in de balans opgenomen vorderingen en schulden af te dekken.

Prijsrisico

De onderneming heeft in 2018 geen genoteerde beleggingen en kent als gevolg daarvan geen prijsrisico.

Liquiditeitsrisico

De onderneming gebruikt geen externe financiering en ziet erop toe dat de aanwezige liquide middelen steeds voldoende beschikbaar zijn door gebruik te maken van deposito's met een voornamelijk korte looptijd. De waarde van de liquide middelen zijn reëel.

Kasstroomrisico

De onderneming voorziet geen risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een financieel instrument zullen fluctueren in omvang.

De reële waarde van de financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen, langlopende en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Er zijn langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan ter zake van erfpacht, huur en operationele leasing. Deze verplichtingen kunnen naar aard en looptijd als volgt worden gespecificeerd (in mln. €) :

Het merendeel van de terreinen is in erfpacht verkregen, deels eeuwigdurend en deels tot 2070.

De jaarlijkse huurverplichtingen hebben een gemiddelde resterende looptijd van ca. 3 jaar en betreffen voornamelijk pandhuur verplichtingen. Van de jaarlijkse operationele lease verplichtingen betreft het merendeel autolease verplichtingen met een gemiddelde resterende looptijd van 1,3 jaar.

	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Erfpacht	0,1	0,3	3,4	3,8
Huur	0,8	3,1	1,6	5,5
Operationele leasing	0,2	0,1	-	0,3
	1,1	3,5	5,0	9,6

Belastingen

Vennootschapsbelasting

De vennootschap vormt samen met alle in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen 100% groepsmaatschappijen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting, met uitzondering AvD Holding II B.V. en haar dochtermaatschappijen. De vennootschap is hoofdelijk aansprakelijk voor de fiscale schulden van de fiscale eenheid als geheel.

Omzetbelasting

Voor de omzetbelasting is er een fiscale eenheid gevormd bestaande uit Jaarbeurs Vastgoed B.V., Jaarbeurs B.V., Jaarbeurs Catering Services B.V. en VNU Exhibitions Europe B.V. Per 1 augustus 2018 is tevens Jaarbeurscateringjobs B.V. gevoegd in deze fiscale eenheid.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

Bedragen x € 1.000

10. Netto-omzet	2018	2017
Naar activiteiten		
Vakbeurzen	59.001	56.086
Consumentenbeurzen	28.046	24.287
Evenementen	4.743	4.247
Congressen en vergaderingen	13.796	15.878
Overige	18.795	15.248
	124.381	115.746
Naar geografische gebieden		
Nederland	85.731	76.490
Overige EU-landen	1.494	973
Overige landen	37.156	38.283
	124.381	115.746

11. Overige opbrengsten

De overige opbrengsten van € 2,4 mln. in 2018 bestaan uit de verkoop van 25% van het belang in de Shanghai World Travel Fair, een vergoeding van de gemeente Utrecht voortkomend uit de grondruilovereenkomst van 2016 voor het woningbouwprogramma en ontvangen subsidies.

12. Personeelskosten

	2018	2017
Lonen en salarissen	23.244	22.788
Sociale lasten	4.038	3.982
Pensioenlasten	1.564	1.655
	28.846	28.425

Per 1 januari 2015 zijn de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen overgedragen aan het Pensioenfonds PGB. De regeling van PGB betreft een voorwaardelijke middelloonregeling. De maximale bijdrage van de onderneming is een jaarlijkse premie van 15,2% van de salarissom, ook in situaties waarbij het fonds over onvoldoende middelen zou beschikken. Aanspraken kunnen als gevolg daarvan indien nodig verlaagd worden. De pensioengrondslag is gelijk aan het jaarsalaris minus de franchise. In de premie zit geen financiering voor toeslagen. De

dekkingsgraad van PGB per eind 2018 bedraagt 108,7% (2017: 106,1%).

Als gevolg van de lage dekkingsgraad heeft Pensioenfonds PGB een herstelplan opgesteld. Dit herstelplan wordt jaarlijks geactualiseerd. Indien het herstel van de dekkingsgraad niet conform hertstelplan verloopt kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

- het niet of niet volledig geven van toeslagen
- het verlagen van de pensioenuitkeringen en de opgebouwde pensioenen

Deze laatste maatregel kan alleen worden ingezet indien er geen andere mogelijkheden meer zijn.

Maatregelen die leiden tot verhoging van de premies worden niet ingezet om het vermogen te herstellen.

De pensioenen van Jaarbeurs Catering Services medewerkers zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Horeca & Catering. Het betreft een voorwaardelijke middelloonregeling.

De huidige jaarlijkse premiebijdrage hiervan is 16,8%. Het bestuur besluit over mogelijke toeslagen. De dekkingsgraad eind 2018 was 113% (2017: 113%).

Gemiddeld aantal medewerkers (FTE)

	2018	2017
Nederland	342	390
Overige landen	189	158
	531	548

Het gemiddeld aantal medewerkers in Nederland bestaat voor 35 FTE (2017: 57 FTE) uit medewerkers van JaarbeursCateringJobs met een nulurencontract. Het aantal medewerkers dat is opgenomen voor proportioneel in de consolidatie meegenomen groepsmaatschappijen is 15,0 FTE (2017: 13,0 FTE).

13. Overige bedrijfskosten	2018	2017
Overige personeelskosten	8.374	6.507
Huisvestingskosten	8.573	8.064
Automatiseringskosten	2.005	1.422
Reis- en verblijfkosten	989	1.042
Verkoopkosten	746	545
Kantoorkosten	2.676	2.618
Overige kosten	863	1.018
	24.226	21.216

De toename van de overige personeelskosten wordt met name veroorzaakt door een hogere dotatie aan de reorganisatie voorziening van € 1,4 mln. (2017: € 0,4 mln.).

14. Afschrijvingen en waardeverminderingen vaste activa	2018	2017
Afschrijvingen		
Immateriële vaste activa	1.739	1.669
Materiële vaste activa	9.651	10.433
	11.390	12.102
Waardeverminderingen		
Immateriële vaste activa	459	-
Materiële vaste activa	852	1.570
	1.311	1.570
	12.701	13.672

15. Financiële baten en lasten

	2018	2017
Rentebaten	1.052	767
Rentelasten	-	-7
Koersverschillen vreemde valuta	-33	-181
Overige financiële baten en lasten	-501	-473
	518	106

16. Belastingen

	2018	2017
Belastinglast op basis van commercieel resultaat	3.845	2.244
Mutatie in de belastinglatentie	304	315
Verrekende belastingen en overige effecten	-34	-21
	4.115	2.538

Jaarbeurs Holding B.V. en haar Nederlandse 100% dochtermaatschappijen, met uitzondering van AvD Holding II B.V. en haar dochtermaatschappijen, vormen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De effectieve belastingdruk bedraagt 29,8% (2017: 36,2%) en ligt hoger dan het gemiddeld geldend

nominale vennootschapsbelastingpercentage in de landen waarin Jaarbeurs Holding B.V. actief is. Dit wordt met name veroorzaakt door afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële vaste activa welke fiscaal niet in aftrek kunnen worden gebracht.

17. Minderheidsbelang derden

Dit betreft het minderheidsbelang van derden in de resultaten van groepsmaatschappijen.

Vennootschappelijke jaarrekening per 31 december 2018

(vóór voorstel resultaatbestemming)

Bedragen x € 1.000

Balans		2018	2017
Vaste activa			
Financiële vaste activa	1	134.990	127.372
Vlottende activa			
Vorderingen op groepsmaatschappijen		4.250	4.250
Totale activa		139.240	131.622
Eigen vermogen	2		
Geplaatst en gestort kapitaal		459	459
Agio reserve		35.774	35.774
Wettelijke reserves		2.256	3.011
Overige reserves		93.116	89.714
Onverdeeld resultaat		7.635	2.664
		139.240	131.622
Kortlopende schulden			
Schulden aan aandeelhouder		-	-
Totale passiva		139.240	131.622
Winst- en verliesrekening		2018	2017
Resultaat van groepsmaatschappijen		7.635	2.664
Netto resultaat		7.635	2.664

Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening

Bedragen x € 1.000

Algemeen

Aangezien de financiële gegevens van de vennootschap in de geconsolideerde jaarrekening zijn verwerkt, vermeldt de winst- en verliesrekening slechts het resultaat van de deelneming (art. 402 Boek 2 BW).

1. Financiële vaste activa

	2018	2017
Stand per 1 januari	127.372	124.835
Resultaat boekjaar	7.635	2.664
Koersverschillen	-17	-127
Stand per 31 december	134.990	127.372

2. Eigen vermogen	Geplaatst aandelenkapitaal	Agioreserve	Res. Ontwikkelings- kosten	Reserve omrekenings- verschillen	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
Stand per 1 januari 2017	459	35.774	2.819	609	95.192	-5.768	129.085
Netto resultaat 2017	-	-	-	-	-	2.664	2.664
Ingehouden winst	-	-	-	-	-5.768	5.768	-
Geactiveerde kosten	-	-	411	-	-411	-	-
Daling geactiveerde kosten	-	-	-701	-	701	-	-
Koersverschillen	-	-	-	-127	-	-	-127
Stand per 1 januari 2018	459	35.774	2.529	482	89.714	2.664	131.622
Netto resultaat 2018	-	-	-	-	-	7.635	7.635
Ingehouden winst	-	-	-	-	2.664	-2.664	-
Geactiveerde kosten	-	-	-	-	-	-	-
Daling geactiveerde kosten	-	-	-739	-	739	-	-
Koersverschillen	-	-	-	-16	-1	-	-17
Stand per 31 december 2018	459	35.774	1.790	466	93.116	7.635	139.240

Per 31 december 2018 bestaat het maatschappelijk aandelenkapitaal uit 3500 aandelen met ieder een nominale waarde van € 453,78 per aandeel. Hiervan zijn 1.011 aandelen geplaatst en volgestort.

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

De statuten van de vennootschap bepalen dat het resultaat na belasting ter beschikking staat aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

De jaarrekening 2017 is vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 6 april 2018 en de bestemming van het resultaat is vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

Voorgestelde resultaatbestemming

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal worden voorgesteld het netto resultaat over 2018 als volgt te verdelen: Toe te voegen aan de overige reserves: **7.635**.

Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van Deloitte Accountants zijn ten laste gebracht van de onderneming, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW.

In 2018	Deloitte Accountants B.V.	Deloitte overig	Totaal
Onderzoek van de jaarrekening	155.000	-	155.000
Andere controleopdrachten	-	-	-
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	19.944	19.944
Andere niet-controlediensten	-	101.341	101.341
Totaal	155.000	121.285	276.285

In 2017

Onderzoek van de jaarrekening	161.350	-	161.350
Andere controleopdrachten	-	-	-
Meerwerk jaarrekening 2016	37.300	-	37.300
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-
Andere niet-controlediensten	7.650	-	7.650
Totaal	206.300	-	206.300

Bezoldiging bestuurders en commissarissen

De in artikel 383 lid 1 titel 9 Boek 2 BW bedoelde bezoldiging van de enige bestuurder is vrijgesteld van vermelding. De bezoldiging van de commissarissen bedraagt: € 151 duizend (2017: € 144 duizend).

Aansprakelijkheidsverklaring groepsmaatschappijen

Op grond van art. 403 boek 2 BW heeft de vennootschap schriftelijk verklaard zich hoofdelijk aansprakelijk te stellen voor de uit de rechtshandelingen voortvloeiende schulden van alle in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen 100% groepsmaatschappijen, met uitzondering van JaarbeursCateringJobs B.V., AvD Holding II B.V. en haar dochtermaatschappijen.

Utrecht, 10 mei 2019

Statutaire directie

De heer A.C. Arp
CEO

Raad van Commissarissen

De heer E.K. Greup - voorzitter
Mevrouw P.G. Boumeester - vice-voorzitter
De heer W. Bontes
De heer W.R. Gerschtanowitz
Mevrouw R. van der Linden

Overige gegevens

Concernsamenstelling per 31 december 2018

Alle in de consolidatie opgenomen groepsmaatschappijen staan hieronder vermeld. Indien de deelneming minder dan 100% bedraagt en indien de vestigingsplaats niet Utrecht is, is dat vermeld. De bedrijven waarbij een * staat vermeld zijn proportioneel in de consolidatie opgenomen.

	Vestigingsplaats	Effectief belang (%)	Kvk-nummer
Jaarbeurs Holding B.V. (groepshoofd)			
			30000907
Jaarbeurs Vastgoed B.V.			
			30150060
Jaarbeurs B.V.			30149551
Jaarbeurs Ontwikkeling B.V.			30143411
Beheersmaatschappij Jaarbeurspoort B.V.			30004111
Exploitatiemaatschappij van Onroerende Goederen De Roggehoek B.V.			30044028
VNU Exhibitions Europe B.V.			
			30149544
Corsofex Beheer B.V.			30143416
Quel Business Information B.V.			09112420
Marqit B.V.			24336864
Jaarbeurs International B.V.			30149546
VNU Exhibitions Asia Ltd.	Shanghai	70%	
VNU Rapid News Co., Ltd.	Shanghai	35%	
VNU Richland Exhibition Co., Ltd.	Shanghai	49%	
Europe Asia Global Link Exhibitions (EAGLE) Shanghai Co., Ltd.	Shanghai	35%	
Europe Asia Global Link Changdu XinZhiongLian Exhibition Co., Ltd.	Chengdu	21%	
Shenzhen Vision International Exhibition Co., Ltd.	Shenzhen	70%	
Chengdu VNU Vision Exhibition Co., Ltd.	Chengdu	49%	
Nanjing VNU Co., Ltd.	Nanjing	70%	
Guangzhou VNU-Zongheng Exhibition Co., Ltd	Guangzhou	42%	
VNU Yi Xian Exhibition Co., Ltd.	Shanghai	35%	
VNU Canada Co., Ltd.	Shanghai	70%	
Shanghai VNU Italian Culture Deveopment Co., Ltd.	Shanghai	35%	
VNU HongKong Co., Ltd.	HongKong	49%	
Oriental Universal VNU Kunming Exhibition Co., Ltd.	Kunming	35%	
VNU Beijing Yuanda Co., Ltd.	Beijing	38,5%	
Chengdu Tuanyi Exhibitions Co., Ltd.	Chengdu	34,3%	
VNU Exhibitions Asia Pacific Company Ltd. *	Bangkok	49,99%	

Jaarbeurs Catering Services B.V.

30138639

JaarbeursCateringJobs B.V.	30280351
On Board On Shore B.V.	24280808
Event & Catering Partners 2002 B.V.	32094094
Grand Exploitatie B.V.	30149548
AvD Holding B.V.	30246799
AvD Holding II B.V.	30247607
Bourgondia B.V.	20114858
Rogex B.V.	18120907
AvD Groep B.V.	18131065
Party Service AvD B.V.	18126314
AvD Muziek- Theater- en Productiebureau B.V.	18124381

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Jaarbeurs Holding B.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar geëindigd op 31 december 2018 van Jaarbeurs Holding B.V. te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Jaarbeurs Holding B.V. op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2018.
2. De geconsolideerde en enkelvoudige winst- en-verliesrekening over 2018.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Jaarbeurs Holding B.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie die bestaat uit:

- het directieverslag
- de overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken

van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht

dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan

sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in deze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum

van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 10 mei 2019

Deloitte Accountants B.V.
w.g. drs. A.J. Heitink RA

Vijf jaren Jaarbeurs Holding

Bedragen x € 1 miljoen

Geconsolideerde balansen in verkorte vorm	2018	2017	2016	2015	2014
Vaste activa	100,6	112,7	120,4	111,4	117,1
Vlottende activa	117,1	84,3	82,0	88,2	93,7
	217,7	197,0	202,4	199,6	210,8
Groepsvermogen	142,0	133,6	130,5	135,8	128,6
Voorzieningen	5,5	7,0	10,7	8,9	17,6
Langlopende schulden	-	-	-	-	-
Kortlopende schulden	70,2	56,4	61,2	54,9	64,6
	217,7	197,0	202,4	199,6	210,8
Verloop groepsvermogen					
Stand per 1 januari	133,6	130,5	135,8	128,6	131,0
Resultaat boekjaar	7,6	2,7	-5,7	-0,1	-2,8
Overige mutaties	0,8	0,4	0,4	7,3	0,4
Stand per 31 december	142,0	133,6	130,5	135,8	128,6

Als gevolg van een stelselwijziging is er in de voorzieningen vanaf 2015 geen onderhoudsvoorziening meer opgenomen.

Vijf jaren Jaarbeurs Holding

Bedragen x € 1 miljoen tenzij anders aangegeven

Geconsolideerde winst- en verliesrekeningen in verkorte vorm	2018	2017	2016	2015 *	2014 *
Netto-omzet	124,4	115,7	111,1	133,3	131,6
Overige opbrengsten	2,4	0,5	19,7	4,2	-
Som der bedrijfsopbrengsten	126,8	116,2	130,8	137,5	131,6
Kosten diensten van derden, materialen en overige bedrijfskosten	63,6	60,7	67,1	80,0	71,4
Personeelskosten	37,2	34,9	41,7	40,5	48,7
Afschrijvingen en waardeverminderingen vaste activa	12,7	13,7	29,3	15,5	14,9
Som der bedrijfslasten	113,5	109,3	138,1	136,0	135,0
Bedrijfsresultaat	13,3	6,9	-7,3	1,5	-3,4
Financiële baten en lasten	0,5	0,1	-0,2	0,9	1,2
Resultaat voor belastingen	13,8	7,0	-7,5	2,4	-2,2
Vennootschapsbelasting	-4,1	-2,5	3,0	-1,5	0,4
Minderheidsbelang derden	-2,1	-1,8	-1,2	-1,0	-1,0
Netto resultaat	7,6	2,7	-5,7	-0,1	-2,8
Kasstroom uit operationele activiteiten	32,7	7,3	12,1	7,1	21,0
Netto investeringen in vaste activa	2,0	5,5	15,1	6,6	16,3
Gemiddeld aantal medewerkers (FTE)	531	548	593	693	757

*Omzet t/m 2015 is inclusief afgestoten externe party catering activiteiten.